

Ks. prof.drhab. Waldemar Irek
Rektor
Papieskiego Wydziału Teologicznego
we Wrocławiu

LAUDACJA
z okazji nadania tytułu doktora honoris causa
Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu

J. EMINENCJI KARDYNAŁOWI TARCISIO BERTONE,
SEKRETARZOWI STANU STOLICY APOSTOLSKIEJ

Wrocław, 11 lutego 2010 r.

I. Wstęp

Od czasu błogostawionej działalności św. Jana Bosko, wielkie dzieło Rodziny Salezjańskiej wydaje wspaniałe owoce, a Jego duch żyje nadal w charyzmacie i pracy duchowych synów i córek. Świętość Kapłana z Turynu zadziwia i zniewala ewangelizacyjną pasją, poświęceniami miłością. Potężna i piękna statua Świętego, który poświęcił swoje życie Bogu, Kościołowi i młodzieży spogląda dzisiaj z honorowego miejsca Bazyliki św. Piotra w Rzymie przypominając dzieło wybitnego wychowawcy, opiekuna ubogich i opuszczonych, bezdomnych i sierot.

Ks. Bosko przybywał niejednokrotnie do Stolicy Chrześcijaństwa, aby u Papieża Piusa IX i jego współpracowników, szczególnie ówczesnego Sekretarza Stanu prosić o błogostawieństwo dla swojego dziecka. Czyż mógł wówczas przypuszczać, że jego duchowy Syn, obecny wśród nas, Ks. Kardynał Tarcisio Bertone — będzie najbliższym współpracownikiem Papieży Jana Pawła II i Benedykta XVI? Że będzie służył Kościołowi jako Sekretarz Stanu, troszcząc się o Kościół i świat poprzez swoją biskupią misję, szczególny urok bogatej osobowości, wiarę i mądrość oraz całkowite oddanie Papieżowi i Kościołowi?

II. W drodze do kapłaństwa i katedry profesorskiej

Jego Eminencja, Ks. Kardynał Bertone urodził się w Romano Canavese, w Prowincji Turyn 2 grudnia 1934 r., jako piąte z ośmiorga dzieci. Składamy dzisiaj hołd Rodzicom Księdza Kardynała, którzy nie szczędzili swoim dzieciom miłości i rodzicielskiej troski, skoro wyposażyli swoje potomstwo w piękne cechy ducha i bogactwo wiarą w Chrystusa i miłością do Jego Kościoła. Tylko w domu, gdzie można we wzajemnej miłości, w codziennej modlitwie i rzetelnej pracy, w poszanowaniu tradycji rodzinnych i ojczystych odkrywać co dzień obecność Boga, człowiek jest w stanie odczytać swoje życiowe powołanie i znaleźć odwagę, aby pójść za Chrystusowym wezwaniem: „Pójdź za mną”.

Po ukończeniu średniej szkoły w Turynie, nasz Dostojny Gość wstąpił do Salezjańskiego Nowicjatu, później odbył studia filozoficzno-teologiczne, 3 grudnia 1950 r. złożył śluby zakonne, a 1 sierpnia 1960 roku przyjął święcenia kapłańskie. Charyzmat salezjański objawia się od pierwszych dni zakonnego życia w szczególnej miłości skierowanej ku młodzieży.

Ks. Bertone studiował na Wydziale Teologicznym w Turynie, gdzie obronił licencjat z teologii na podstawie pracy o tolerancji i wolności wyznania. Dalsze studia podjął natomiast w Rzymie, w Papieskim Ateneum Salezjańskim — wieńcząc je doktoratem z prawa kanonicznego na podstawie dysertacji „Zarządzanie Kościołem w myśli papieża Benedykta XIV Lambertini (1740-1758)”. W pracy doktorskiej Ks. Kardynał korzystając z profesjonalnie przeprowadzonej kwerendy naukowej w przejrzysty sposób zaprezentował myśl i nauczanie Benedykta XIV.

III. Postęga Myślenia — nauczyciel budujący środowisko akademickie

Od 1967 r. Ks. Profesor rozpoczął pracę naukową na swojej „Alma mater” — przekształconej w 1973 r. na Uniwersytet — najpierw w zakresie teologii moralnej, a następnie na Wydziale Prawa Kanonicznego.

Nasz Dostojny Laureat łączył w harmonijny sposób pracę dydaktyczną z badaniami z zakresu prawa kanonicznego i międzynarodowego oraz działalnością administracyjną na Uczelni i pracą duszpasterską.

Wydziałem Prawa Karnego kierował jako dziekan w latach 1974-1985, natomiast jako prorektor i rektor kierował Uniwersytetem Salezjańskim w latach 1989-1991. Równocześnie Ks. Profesor prowadził wykłady na Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie, współpracując z wieloma europejskimi ośrodkami teologicznymi oraz prawniczymi.

Na uwagę zasługuje praca duszpastersko-formacyjna z laikatem, w której podejmował problematykę moralności społecznej, szczególnie poprzez wykłady o stosunku religii i wiary do polityki. Ks. Kardynał, poprzez swoją pracę przyczynił się do promocji laikatu, która dokonywała się w ośrodkach kształcenia teologicznego i apostolskiego. Ks. Profesor Bertone był także Konsultorem wielu dykasterii Kurii Rzymskiej. Służąc im swoją rozległą wiedzą

w dziedzinie teologicznoprawnej. Rozpoczął wówczas pracę, jako Konsultor w Kongregacji Nauki Wiary, gdzie na prośbę Prefekta, Ks. Kardynała Józefa Ratzingera prowadził m.in. nietłumaczone rozmowy z Abp Marcellem Lefebvrem. Jako Profesor zwyczajny Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego brał udział w pracach nad reformą Kodeksu Prawa Kanonicznego, a po jego ogłoszeniu nie tylko propagował wiedzę na jego temat, ale również kierował zespołem tłumaczy, którzy dokonali przekładu Kodeksu na język włoski. W wielu diecezjach włoskich, a także poza granicami swojego kraju dokonywał prezentacji nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego, entuzjastycznie popularyzując prawo kanoniczne i nowy kodeks w wielu środowiskach akademickich.

Nasz Dostojny Gość jest autorem wielu publikacji z dziedziny Prawa Kanonicznego, teologii moralnej oraz filozofii prawa. Bogactwo problematyki teologicznoprawnej oscyluje zarówno wokół spraw kulturowo społecznych, oświatowych, moralności chrześcijańskiej, jak też zagadnień związanych z godnością ludzką, wartościami małżeństwa i rodziny, miejsca szkoły w dziedzinie edukacji, relacji Kościoła do państwa, promocji pokoju w nauczaniu Papieża i Stolicy Apostolskiej, prawa konkordatowego oraz problematyki dotyczącej wolności sumienia i religii oraz poszanowania autonomii Kościoła w państwie przy równoczesnej współpracy dla dobra członków tych społeczności. Publikacje ks. Profesora łączą w sobie teorię z praktyką — wyływającą ze świadectwa i dzieła życia naszego Wybitnego Gościa. W Roku Kapłańskim pragnę zwrócić uwagę na publikacje, które związane są z Urzędem Kapłańskim. Zostały one w twórczości Ks. Kardynała umieszczone w szerokiej eklezjologicznej perspektywie Soboru Watykańskiego II, z aspektem żywej „praxis” skierowanej do Kapłanów, przestrzegających zarówno przed sekularyzmem, jak też skrajnym klerykalizmem, ukazujących ich szczególne posłannictwo wynikające z tajemnicy powołania w kontekście zadań kapłańskich „ad intra” i „ad extra” Kościoła.

IV. Kwalifikowany świadek wiary: „Ojciec, brat, przyjaciel” — w służbie Kościoła i Papieża

1 sierpnia 1991 r. Ojciec Święty Jan Paweł II mianował Księdza Profesora Tarcisio Bertone Arcybiskupem Metropolity Vercelli — najstarszej Diecezji Piemontu. W swoim zawołaniu biskupim Ks. Arcybiskup umieścił dewizę: „Fidem custodire — Concordia servare” — „Strzec wiary — zachować godność”. Konferencja Episkopatu Włoch obdarzyła Ks. Arcybiskupa odpowiedzialnością za Komisję „Iustitia et Pax” Konferencji Episkopatu Włoch (1993). 13 czerwca 1995 Sługa Boży Jan Paweł II mianował Ks. Arcybiskupa Sekretarzem Kongregacji Nauki wiary. Rozpoczęła się w życiu naszego Laureata szczególna służba dla papieża i Stolicy Apostolskiej. Stał się najbliższym współpracownikiem Kardynała Józefa Ratzingera, spełniając wiele powierzonych mu zadań. Wśród nich — również szczególnie dla nas, Polaków, związane z Wielkim Papieżem Polakiem — ówczesny Ks. Arcybiskup, po spotkaniach z Siostrą Łucją, Wizjonerką z Fatimy, z polecenia Papieża opublikował treść trzeciej Tajemnicy Fatimskiej.

2 lutego 2003 r. został Arcybiskupem Metropolity Genui oraz Przewodniczącym Konferencji Episkopatu Regionu Ligurii, natomiast 21 października 2003 r. został Kardynałem. Wspominając tamten okres swojego życia Ks. Kardynał bardzo ceni sobie

spotkania z młodzieżą, kapłanami, a także robotnikami i związkami zawodowymi, mówiąc o uroku otwartego morza wskazuje na ruch wahadłowy, którym się wówczas poruszał: „od partykularyzmu do uniwersalności: Rzym — Vorcella, Rzym — Genua — Rzym.” Ks. Kardynał w opublikowanym wywiadzie powie: „Byłem biskupem historycznego Kościoła lokalnego, Kościoła mocno osadzonego w kontekście społecznym. (...) W Genui dużą wagę przywiązuje się zawsze, zgodnie z przykładem ks. Bosko, do troski o duszpasterstwo młodzieży i o aktywną solidarność społeczną”. Za najpiękniejsze wspomnienia uznaje „Kontakty z młodzieżą i możliwość celebrowania liturgii na wzór jej wielkich przedoborowych reformatorów pionierów”.

Od 15 września 2006 r. pełni funkcję Sekretarza Stanu Stolicy Apostolskiej, nominowany przez papieża Benedykta XVI. 4 kwietnia został mianowany Kamerlingiem Kościoła, natomiast 11 maja 2008 r. został przez Ojca Świętego włączony do grona Kardynałów Biskupów. Powróćmy raz jeszcze do wspomnień Ks. Kardynała — pełnych pokory i skromności: „Papież powiedział, iż chcemyć mnie w Rzymie jako Sekretarza Stanu. A czy Wasza Świętobliwość — pytam — dobrze to przemyślał? Przemyślałem to dobrze — odpowiada Benedykt XVI. Na co ja: ale są jeszcze inni... i wymieniłem kilka nazwisk. Tak, zastanawiałem się nad tym, lecz wciąż wracam do Kardynała Bertone, a zatem sądzę, że Pan pragnie, by Ksiądz Kardynał wrócił do Rzymu, aby współpracować z Papieżem”.

Później Papież napisał o Ks. Kardynale: „Jest on pasterzem wiernym, łączącym w nadprzyrodzony sposób troskę duszpasterską z przygotowaniem doktrynalnym. Właśnie te cechy, a także wzajemne poznanie i zaufanie, zdobyte w latach posługi w Kongregacji Nauki Wiary sprawiły, że zdecydowałem się powierzyć mu ważne i delikatne zadanie w służbie Kościoła powszechnego Stolicy Apostolskiej”.

Ks. Kardynał Bertone jest człowiekiem otwartym i gorącego serca, który posiadał zdolność ukazywania prawdy ewangelicznej w sposób jasny i czytelny — czego byliśmy ostatnio świadkami, kiedy w swojej Ojczyźnie stanął w obronie Krzyża w przestrzeni społecznej szkoły i instytucji publicznych. Jego myśl przekazywana od katedry akademickiej po przepowiadanie pasterskie wskazuje na bogactwo z którym Kościół przychodzi do współczesnego człowieka i świata. Ks. Kardynał prowadzi w imieniu Ojca Świętego dialog z przywódcami państw, wybitnymi osobistościami ze świata polityki i kultury, co owocuje poprawą warunków pracy duszpasterskiej Kościoła w różnych częściach naszego globu. Z tym większą radością i wdzięcznością przeżywamy dzisiejszy dzień Spotkania z Kościołem Wrocławskim i naszą Papieską Uczelnią.

Eminencjo — Najdostojniejszy Księżu Kardynale!

Wspólnota Akademicka Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu jest zaszczytną faktem, iż tak wybitna osoba i osobowość przyjmuje dzisiaj doktorat honoris causae naszej uczelni. To wielkie wydarzenie jest dla nas jeszcze większym zobowiązaniem do gorliwszej służby wiernego oddania Kościołowi i Jego Pasterzom. Dziękując za to, iż Ksiądz Kardynał od dzisiaj zostaje w szczególny sposób złączony z naszą społecznością — podobnie,

jak przed laty tytuł ten przyjął obecny Papież — Umiłowany Ojciec Święty Benedykt XVI —
życzymy długich i błogosławionych lat życia w blasku Matki Boskiej Fatimskiej i św. Jana
Bosko.

Nunc, Eminentissime ac Reverendissime Domine Cardinalis —veni ad lauream!